

Gyldenris blomstrer i en naturpræget bypark i august. Invasiv, måske, men dekorativ, også om vinteren. I forgrunden ses endvidere pastinak der også er med på listen over landskabsukrudt.

De fremmede og invasive arter er ok

DANSKE PARKDAGE. I byen skal planterne understøtte de grønne steder vi ønsker, så de skal være smukke, robuste og forståelige.

Det er helt i orden at bruge arter der ikke i biologisk forstand er naturligt hjemmehørende. Og helt i orden at bruge arter der er defineret som landskabsukrudt. I hvert fald i byen. Det argumenterede landskabsarkitekt Jane Schul for på Danske Parkdage.

Lige fra bondestenalderen har der fundet en bevidst fremavl sted. Man opdyrkede skovæblet med de sødste frugter og tog sæd af kornet med de største kerner. Senere tog man også gode nytteplanter med hjem fra udlandet. I vikingetiden kom de fleste krydderurter til. Fra renæssancen tog man også prydblister hjem. Og endnu senere blev der importeret mange amerikanske stauder der bl.a. har den fordel at de kulminerer senere end de europæiske. De supplerer derfor bl.a. med en sensommerblomstring vi ellers ikke ville have haft.

Der har været god grund til denne årtusindlange planteimport, ikke mindst på grund af istiden. „Den har betydet at vi har relativt få rigtigt hjemmehørende arter, arter som er kommet hertil helt af sig selv.

De fleste plantearter spreder sig nemlig meget langsomt. Skal vi lade være med at bruge planter der ikke er biologisk hjemmehørende, men som kunne have været det? Nej da,“ vurderede Jans Schul.

Naturens brikker

Bynatur bør ifølge Schul kunne udfolde sig i en balance mellem hjemmehørende og eksoter, til glæde for både biodiversiteten og os. Og vi bør i bymæssige områder også kunne skabe natur gennem bevidst indplantning af hjemmehørende planter og ikke bare sidde og vente på at den kommer af sig selv.

„I Sverige eksperimenteres f.eks. med vejrabatter med vores nordiske marehalm, engelskgræs og torskemund. Bli- ver det så 'ægte' natur? Vi arbejder i hvert fald med brikker som naturen har givet os i hænde. Definitionen af hvad natur er, er ikke så simpelt når man ser på 6000 års udvikling. Man kan sige at der er et samspil mellem menneske og natur som har stået på siden istiden,“ forklarede Schul.

„Derfor skal vi ikke blacklis-

te den indførte bjergfyr i haven fordi der er problemer med at den sår sig selv på heden. Det er svært at undgå fordi luftforureningen gør jorden mere næringsrig. Natur som overdrev og hede er svære at opretholde,“ forklarede Schul. „Men det skal ikke betyde at vi ikke må bruge bjergfyr. Den var populær i haverne for 30-40 år siden, og det skal den nok blive igen.“

„Hyld er nok indført, i hvert fald ifølge Dansk Feltflora. Skal vi så ikke bruge den? Eller skal vi undvære de fynske syrenhegn? Her er det vigtigt at skelne mellem hvad der er indført, og hvad der er invasivt,“ fortsatte Schul. „Bjørneklo er af gode grunde noget møg. Det gælder også japansk pileurt der dog i det mindste er spiselig. Vores egen ørnebregne er til gengæld både invasiv og kræftfremkaldende.“

Gyldenris og Rosa rugosa

„Men hvad med en art som Solidago giganteum, gyldenris? Den er mindre slem, er ikke giftig og blomstrer som amerikansk art sent og er også dekorativ om vinteren med

sine rødbrune stængler. Og så er den god på forurennet jord på grund af symbiosen med svampe. Formidlingen af problemet invasive arter er for rigtig. Folk tror nærmest at det er forbudt at dyrke gyldenris.“

Det gælder også Rosa rugosa, rynket rose, fastslog Schul. „Den har vi taget hjem fordi vi har dummet os med sandflugten. At den tager pladsen fra alt andet på strandene er ikke dens fejl, men vores. Den er ellers en af de bedste roser vi har, robust, salttålede og længe i blomst. Og problemet med at den breder sig er ikke nær så stort på almindelig god jord. Forædlede Rugosa-hybrider er oplagte i byerne hvor de trives betydeligt bedre end de plejkrævende haveroser, man ser mange steder, også i offentlige sammenhænge.“

Ikke for dyrenes skyld

Og man behøver ikke kun plante hjemmehørende for at gavne dyrelivet. Det kan indførte arter også. Den engelske zoolog Jennifer Owen registrerede i 30 år fra 1972 til 2001 2.673 plante- og dyrearter i sin 700 m² forstadshave med en skønsom blanding af hjemmehørende plantearter og eksoter. „Så måske skal man også revidere påstanden om at hjemmehørende er det eneste rigtige en smule,“ vurderede Jane Schul.

„Man kan også stille spørgsmålstegn ved skellet mellem hjemmehørende og indført. Hvor længe skal en plante have været her for at blive kaldt hjemmehørende? Hvornår er man god nok? Opiumvalmuen er stadig 'indført' selv om den har været her i nok 1000 år. Vi skal have fornuften for øje,“ sagde Jane Schul.

Og så skal vi variere plantevalget. Ser man på bytræerne, kan man ifølge Schul bruge tommelfingerreglen om at højst 10% af bestanden må være af samme art, højst 20% af samme slægt og højst 30% af samme familie.

„Men i byen skal vi ikke bekymre os så meget om planterne er hjemmehørende eller invasive, men se på om de understøtter de steder vi ønsker. Planterne skal være smukke, robuste og forståelige. Vi skal kende vore planter.“ sh